

1. Od kdaj do kdaj je trajala Prazgodovina?
2. Kaj so izdelovali iz prvih kovin?
3. Katere materiale so uporabljali?
4. Na kaj delimo Prazgodovino?
5. Kakšen je bil razvoj človeka?
6. Katere materiale so imeli?

REFLEKSIJA

- a.) V spominu so mi hitro ostal razvoj človeka, ker sem jo največkrat slišal.
- b.) Razumem vse
- c.) Presenetilo me je število materialov, ker so jih imeli zelo malo, danes pa jih imamo zelo veliko.
- d.) Na kakšni temperaturi so topili rude

+ 1918 - 1920 državljanska vojna v Rusiji med **idečo armado** in BELO GARDO.

+ Zmagali so BOLIŠEVIKI - ideča armada država se je razdelila na republike in dobila ime **SOVJETSKA ZVEŽA**

+ Zavladaťal je **JOSIF STALIN** in vodil **totalitarno komunistično državo.**

+ državi je vladala **komunistična partija**

+ Totalitarizem v sovjetski zvezi v času Stalina imenujemo **STALINIZEM**

Država je imela popoln nadzor nad vsem, tudi **JAVNIM in ŽASEBNIM ŽIVLJENJEM**

ZNAILNOSTI:

+ Stalin ukine privatno lastnino in uvede POPOLNI DRŽAVNI NADZOR nad GOSPODARSTVOM

+ **PLANSKO GOSPODARSTVO:** → **PETLETKE:**

- petletni program, načrtovanega gospod. razvoja

STALINIZEM

V SOVJETSKI ZVEZI

KOLEKTIVIZACIJA:

- kmete so prisilili da so svojo zemljo združili v državna in združna posestva.

NADZOR NAD DRŽAVLIANI:

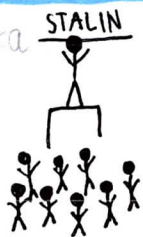
+ različne metode NADZORA in PRISILE

+ zaprli, ubili, mučili so vse za katere so sumili, da nasprotujejo sovjetski zvezi

+ S ČISTKAM je Stalin s PRIBEJENIMI SODNIMI procesi obracunal s člani v stranki in vojaškimi voditelji.

- 1 dovoljena stranka
- odločala je o vsih zadevah v državi

REFLEKSIJA:

a) ime Stalina.

b) pojme.

c) /

d) /

6 VPRAŠANJ ZA PONOVIČEV:

I. Kako je Stalin prišel na oblast?

II. Kaj je Komunistična Partija?

III. Nekaj značilnosti Stalinizma?

III. Kaj je kollektivizacija?

III. Kaj so peletke?

III. I. Kakšen nadzor so imeli nad državljan?

ZAKAJ:

- da bi UBEŽALI: revščini, lakoti, brezposelnosti, verski, politični NESVOBODI

ZDA

- POSPEŠNO INDUSTRIALIZIRANJE
- PRILOŽNOSTI za delo in zaslužek
- STRPNA, ODPRTA DRUŽBA
- veliko ozemlje

SELITVE:

- OGLAŠEVANJE z LETAKI in ČLANKI ZA BOLJŠE ŽIVLJENJE
- SO POTEKALE V 2 VALOVIH

1820-1870

- EMIGRANTI IZ: Velike Britanije, Nemčije, Skandinavije

PO 1870

- JUŽNA, SREDNJA + VZHODNE Avstro-ogrska, Italija

POSLEDICE:

- nekateri so se odpravili na ZAHOD (ker je država ponudila brezplač. zemljo)

EVROPEIZACIJA

- širjenje jezika, vere, NAVAD
- SVET SE JE MEŠAL, RASE SO SE MEŠALE
- ZNANJE ^{in željo} PO USPEHU in stem pripomogli k razst. ZDA.

množične SELITVE EVROPEJCEV

IZSELJEVANJE PREBIVALCEV SLOVENSkih DEŽEL:

- KAM, KDAJ?

- razvita območja AVSTRUJE, ZAHODNE EU
- JUŽNA AMERIKA (Brazilija, Argentina)
- ZDA, KANADA

na PRELOMU STOLETJA (1880 - 1914) = glavni VAL izseljevanja

- ŠIRJENJE KULTUR:

- ustanovitev SLOVENSkih DRUŠTEV
- izdaja ČASOPISEV, KNJIG
- SLOVENSki DOMOVI
- NARODNE PODPORE ENOTE

Slovenskim izseljencem so pomagali slo. DUHOVNIKI, ki jih je cerkev pošiljala v TUJINO!

Refleksija

a) hitro mi je ostalo v spominu zakaj so se selili.

b) vse razumem.

c) /

č) /

Vprašanja za ponovitev

1. v katero državo so se EUROPEJCI množično selili? ^{največ}
2. zakaj so se preseljevali?
3. katere so bile posledice seljenja?
4. v koliko valovih so potekale selitve?
5. v katere dele sveta so se Slovenci preseljevali?
6. kako je potekalo širjenje kulture

napredek znanosti,
nove gospodarske sile

Thomas Alva Edison
Nikola Tesla

množice evropskih
priseljencev:

- številne novosti
- izumi naravoslovne znanosti
- gospodarski razvoj
- medicinsko znanje napreduje
- št. prebivalstva narašča

- EVROPEIZACIJA
- svet se je povezal
- ZDA postane država z najhitrejšo gospodarsko rastjo na svetu

SVET NA ZAČETKU
20. STOLETJA

BOJ ZA KOLONIJE

boj za kolonije v AFRIKI in AZIJU
 največ kolonij so pridobile: VB, FRA, NIZ, BELG.
 tekmovanja za kolonije so povzročile NAPETOSTI
 med EU državami

hemsko gospodarstvo tekmuje z britanskim
širjenj demokratskih pravic

BALKANSKO KRIZNO ŽARIŠČE

- DEMOKRACIJA ali PARLAMENTARIZEM
-
- splošna volilna pravica za vse POLNOLETNE MOŠKE (pred prvo svetovno vojno ženske niso imele VOLILNE PRAVICE)

- OSMANSKO CESARSTVO → izgublja moč → veliko NAFTE → države so med seboj tekmovale za vpliv na njegovem ozemlju → različnost interesov, nesoglasja → KRIZNO ŽARIŠČE → SOD SMODNIKA

ReFleksija:

a) napetosti na balkanu

b) demokracije

c) /

č) /

6 VPRAŠANJ ZA PONOVITEV:

- kakšni so bili napredki v znanosti?
- naštej 2 znanstvenika tistega časa?
- kako so še širile demo. plavice?
- kaj se je dogajalo na balkanu?
- ali se je svet zaradi preskvevanja povezal?
- kaj je evropeizacija?

Začetki:

- napetosti med evropskimi državami (med Francijo in Nemčijo)
- boj za kolonije
- tekma v oboroževanju
- boj za Balkan
- boj za prevlado na morju
- stare zamere

ODLOČILEN DOGODEK NA BALKANU:

28.6.1914 → atentat na avstrijskega prestolonaslednika.
 Avstrija atentat izkoristi za pritisk na Srbijo. Spor se konča z VOJNO NAPOVEDJO!

Zakaj je Italija VSTOPILA V VOJNO:

ob izbruhu vojne je bila NEVTRALNA, nato centralna

-26.4.1915 podpiše Londonski sporazum, kjer v zameno dobi velik delež avstrijskega ozemlja.
 - v mesecu MAJU 1915 napove vojno Avstro-ogrski in odpre NOVO FRONTO

postane **ANTANTNA** sila

1. Svetovna vojna

Fronte:

- Zahodna 1914-1918
- Vzhodna 1914-1917
- Balkanska 1914-1915, 1916-1918
- + ITA. - AO. FRONTO 1915-1917, 1918

Zakaj ZDA VSTOPI V VOJNO:

- v vojno vstopijo leta 1917 na strani antantnih sil.

NOVA OROŽJA:

- nova, močnejša orožja
  - polavtomatske puške
  - bojni plini
  - tanki
  - letala
- nova taktika bojevanja:**
1. topovsko obstrelovanje
  2. množičen napad pehote

ZIVLJENJE

na Fronti

- življenje v strelskih jarkih
- slaba higiena
- strah
- trpljenje

ŽIVI PEREL

Zaledje (ob fronti)

- racionalizacija živil
- cenzura vojnih novic
- propaganda (prikazati nasprotnika v črni luči)

refleksija:

a) življenje

b) zakaj je USA vstopila

c) /

d) /

6 vprašanj za ponovitev:

1. naštej odločilne stvari, ki so vplivali na boj oz. I.W.W?

2. kdaj se je vojna začela?

3. naštej fronte vojne?

4. zakaj je ITA vstopila?

5. zakaj je USA vstopila?

6. opiši življenje v zaledju in na fronti?